

Сучасний стан та перспективи розвитку екскурсійного туризму

Валентина ОЛІЙНИК^{1*} <https://orcid.org/0000-0002-6451-556X>

УДК 338.48-32

АНАЛІТИЧНА СТАТТЯ

¹Одеський національний морський університет,
кафедра підприємництва та туризму

Листування – *v.oleynik7777@gmail.com

Ключові слова: туризм, екскурсійний туризм, екскурсії, потенціал.

Анотація: Екскурсійний туризм, останнім часом, набуває все більшої популярності у світі, він є найбільш прибутковою галуззю у сфері туризму. Екскурсійний туризм дає можливість екскурсантам пізнавати історію, культуру, природу країни, виховувати патріотизм, любов до Батьківщини, прагнення до знань. У статті висвітлено питання сучасного стану та перспектив подальшого розвитку туризму в країні. Проведено науковий аналіз вітчизняної літератури теоретичних та практичних питань в галузі туризму. Виявлені основні тенденції розвитку екскурсійного туризму у світі. Проаналізовані основні показники туристичної діяльності в країні. Наголошено на необхідності продовжувати діяльність з розбудови туризму як на державному так і регіональному рівнях, розробці нових екскурсійних маршрутів та турів. Визначено основні заходи для просування туризму.

1. ВСТУП

Серед видів туризму вагоме місце займає екскурсійний туризм, основою якого є природний, історико-культурний, рекреаційний потенціал країни. Екскурсійний туризм має на меті ознайомлення туристів з атрактивними та маловідомими об'єктами природи, пам'ятками культури, історії, архітектури, сакральними спорудами, промисловими об'єктами, музейними фондами, національними традиціями, святами, обрядами мешканців етнічних поселень. Крім наукової, пізнавальної мети, екскурсійний туризм має велике виховне значення (Чагайда, Грибанова 2004).

Екскурсійний туризм вносить корективи у формування туристичної інфраструктури, створює нові робочі місця, залучає працівників, поповнює місцеві бюджети фінансовими надходженнями. Як і будь-який вид туризму, екскурсійний туризм, чутливий до політичних, економічних коливань у країні та світі. Тому дослідження екскурсійного туризму в сучасних умовах нестабільні політико-економічної ситуації є актуальним питанням.

Наразі, добре висвітлені теоретико-методичні питання з екскурсійного туризму, проте робіт практичної направленості та аналізу туристичних показників екскурсійного туризму — не так багато, тому подальше вивчення даної теми потребує ґрунтовних досліджень та напрацювань.

2023, 845; DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2023.845.5-11>

 Open Access. © 2023 В. ОЛІЙНИК

опубліковано у Чернівецькому національному університеті

Ця робота ліцензується відповідно до

CC BY-NC-ND із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Без Похідних 4.0 Міжнародна

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Вітчизняними теоретиками понятійного апарату та видів туризму є [Кифяк \(2003\)](#), [Любіцева та ін. \(2009\)](#), [Мальська \(2009\)](#), [Kiptenko et al. \(2017\)](#), [Покоłodна \(2017\)](#), [Білецький, Котик \(2020\)](#), [Смирнов, Любіцева \(2022\)](#). [Шандор, Кляп \(2013\)](#) у своїх працях характеризують види туристичної діяльності, туристичних груп, організацій та їх класифікації. Теоретичні напрацювання стосовно екскурсійної діяльності, екскурсійного туризму широко висвітлені в роботах [Чагайди, Грибанової \(2004\)](#). Аналіз організації екскурсійної діяльності в аспекті розвитку національної індустрії туризму в Україні детально розглянуто в роботі [Слатвінської \(2017\)](#). Загальна характеристика розвитку екскурсійного туризму в Україні, визначення найпопулярніших об'єктів екскурсійного туризму в туристично-рекреаційних районах країни та обґрунтування перспектив розвитку екскурсійного туризму представлено в роботах [Білецького, Котика \(2018a, b, c\)](#).

Не дивлячись на висвітлення окремих теоретичних та практичних питань в науковій літературі, вважаємо доцільним продовження дослідження з тематики екскурсійної діяльності та екскурсійного туризму.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Екскурсійний туризм допомагає екскурсантам розширити свій світогляд, поглибити знання, познайомитись та поспілкуватися з місцевим населенням. Туристичні компанії пропонують різноманітні екскурсійні тури, що враховують інтереси та потреби різних категорій туристів. Тематика екскурсій дуже різноманітна: культурна (екскурсії до музеїв, місць історичного значення та інших культурних об'єктів), природна (екскурсії до національних парків, заповідників, водоспадів та інших природних об'єктів), гастрономічна (екскурсії до ресторанів, місцевих ринків, винних погребів, ферм), архітектурна (екскурсії до будівель, споруд та місць, які відображають різні архітектурні стилі та епохи) ([Білецький, Котик 2018a](#)).

Завдяки розвитку технологій, екскурсійна діяльність стала більш доступною, зручною та цікавою для туристів. Сьогодні, технології дозволяють віртуально подорожувати до різних куточків світу, не виходячи з дому. Наприклад, можна скористатися відео-екскурсіями, екскурсіями знятих з використанням дронів. Наразі популярними стали мобільні додатки, які допомагають туристам з плануванням маршруту, бронюванням готелів та квитків на транспорт, а також знаходженням цікавих місць та закладів гостинності у нових локаціях. Аудіо-гіди дають можливість екскурсантам зручно та самостійно дізнаватися про місця, які вони відвідують. Туристи можуть почути історію та факти про різні експонати або просто, сканувати QR-коди, або завантажувати додатки на свої мобільні пристрої. Загалом, завдяки розвитку технологій, екскурсійна діяльність стала більш інноваційною та цікавою для туристів, що забезпечує зростання її популярності та розвитку ([Саріпова 2019](#)).

Основні світові показники розвитку екскурсійного туризму:

- За даними дослідження «*World Travel & Tourism Council*» 2019 році, туристична індустрія є найбільшою галуззю світової економіки, що становить 10,4% світового ВВП. У рамках галузі екскурсійна діяльність – одна з найбільших галузей прибутку ([World Travel & Tourism Council 2023](#)).
- За даними «*European Tourism Association*» 2019 році, більше 60% всіх туристів у Європі користуються послугами екскурсійних бюро та організацій ([European Tourism Association 2023](#)).
- За даними «*UNWTO*», в 2019 році в організованих екскурсіях взяли участь більше 60% всіх міжнародних туристів ([World Tourism Organization UNWTO 2023](#)).
- За даними «*Statista*», в 2020 році в США більше 24% всіх туристичних витрат були пов'язані з екскурсіями ([Economic Impact Research 2023](#)).

Отже, статистика показує, що екскурсійна діяльність є важливою складовою туризму та має великий потенціал для подальшого розвитку та прибутковості.

Основні напрямлення екскурсійного міжнародного туризму є такими:

- За даними «UNWTO», найбільш відвідуваними країнами світу у 2019 році були Франція, Іспанія та США ([World Travel & Tourism Council 2023](#)).
- За даними «World Tourism Organization», найбільш відвідуваними містами світу в 2019 році були Бангкок, Париж та Лондон ([World Tourism Organization UNWTO 2023](#)).
- За даними «European Tourism Association» у 2019 році, найбільш популярними місцями для організованих екскурсій в Європі є музеї, історичні пам'ятки та природні парки ([European Tourism Association 2023](#)).

Суб'єкти господарювання сфери туристичної індустрії в Україні, наразі, задовольняють потреби споживачів у відпочинку, здійснюючи значний вплив на рівень освіченості населення. Проаналізуємо статистичні дані в сфері туризму ([таблиця 1](#)).

Таблиця 1. Характеристика туристичної активності суб'єктів ринку туристичної діяльності

№ п/п	Показники	Роки					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Туристичні оператори	500	552	498	529	538	452
2	Туристичні агентства	2547	2803	2802	3565	3903	3415
3	Суб'єкти щоздійснюють екскурсійну діяльність	135	155	169	199	223	250
4	Середньооблікова чисельність штатних працівників	9588	10412	10291	11887	12465	10235
5	Дохід від надання туристичних послуг	5014	11935	19021	21625	32699	25036

Згідно даних Державної служби статистики України, кількість суб'єктів туристичної діяльності (юридичних та фізичних осіб) за період 2015–2020 рр. зросла на 21,5 %, проте число туроператорів – зменшилось на 9,6 %, на противагу – зросла чисельність турагенств на 34 %. До 2020 року чисельність активно діючих туристичних операторів мала висхідний характер, проте період пандемії вніс свої корективи і значна кількість суб'єктів або припинили діяльність або змінили статус. За аналізований період кількість суб'єктів, що здійснюють екскурсійну діяльність зросла на 85 %. Середньооблікова кількість штатних працівників на туристичних підприємствах збільшилась на 6,7 % за аналогічний період, проте якщо порівнювати 2019 та 2020 роки, то даний показник зменшився на 17 %. Значно зріс обсяг доходу від надання туристичних послуг більш ніж у 6 разів, порівнюючи 2015 та 2019 рр., і знизився на чверть у 2020 р. в порівнянні з 2019 р.

Моніторинг динаміки кількості обслугованих туристів туристичними підприємствами України за 2015–2020 роки демонструє хвилеподібну динаміку ([рис.](#)).

Аналіз рисунку свідчить, що беззаперечно лідерство по кількості проданих туристичних продуктів мають туристичні оператори, що цілком зрозуміло, оскільки туроператори є виробниками туристичної продукції та виступають надійними гарантами з продажу послуг. Що стосується динаміки продажу турів, то 2019 рік як для туристичних операторів так і агентств був найбільш вдалим, а вже 2020 рік за обсягами продажу турів відповідає рівню 2015 року. Зменшення обсягів продажу у 2020 р., порівнюючи з 2019 р. практично втричі.

Наразі в Україні функціонують близько 500 туристичних операторів та 3 тис. туристичних агентств. Багато хто з них є членами Всеукраїнської асоціації туристичних операторів,

української асоціації туристичних агенцій, а також – міжнародних організацій подібного типу. Членство у подібних організаціях розширює можливості співпраці, адже об'єднання такого формату – це насамперед, ком'юніті однодумців створене для обміну досвідом та більш ефективного вирішення спільних задач. Також варто відмітити, що окремі туроператори входять в міжнародні холдинги і мають власні представництва в тих напрямках, які вони пропонують своїм клієнтам. Тому з впевненістю можна зазначити, що туристичний продукт, який пропонується клієнту проходить апробацію експертами. Адже, саме туроператор взаємодіє з усіма елементами включеними в туристичний пакет: готельні мережі, логістичні фірми, авіаперевізники, екскурсійні бюро, готелі, страхові агентства, банки та інші суб'єкти. В системі міжнародної торгівлі туристичними послугами, Україна має статус країни-донора, постачальника туристів на іноземні ринки. У зв'язку з цим, важливо оцінити конкурентні позиції України за період 2015-2020 роки (*таблиця 2*).

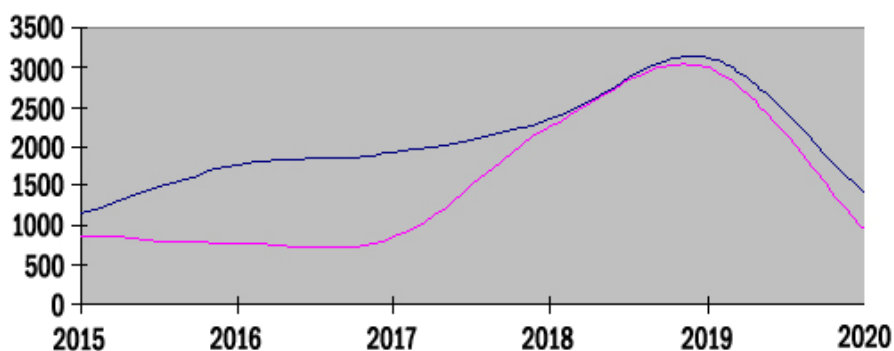

Рис. Динаміка кількості обслугованих туристів туроператорами та туристичними агентствами України за 2015–2020 рр.

Згідно даних *таблиці 2*, максимальна кількість іноземних громадян, які прибули до України, була зафіксована у 2017 році – 14,4 млн. осіб, найменша у 2020 році – 11,1 млн. осіб. У 2019 році кількість іноземних громадян, які відвідали Україну зменшилась порівняно з 2018 роком на 3,5 %. Якщо аналізувати показники виїзду громадян України за період 2015–2019 роки, то спостерігається значне зростання, найбільша кількість подорожуючих у 2019 році і становила 29,3 млн. осіб. Разом з тим пандемія коронавірусу та супутні їй карантинні обмеження значно вплинули на туристичну галузь і у 2020 році, число подорожуючих зменшилось на 18,3 %. Знизився виїзд громадян з метою поїздки «туризм», тоді як кількість громадян з метою трудової міграції значно зростає.

Таблиця 2. Динаміка туристичних потоків в Україні за 2015–2020 роки (*Державна служба статистики України 2023*)

Роки	Кількість громадян України, які виїжджали закордон, тис. осіб	Кількість іноземних громадян, які відвідали Україну, тис. осіб
2015	23141,6	12428,2
2016	24668,2	13605,1
2017	26400,0	14421,2
2018	27800,0	14207,0
2019	29345,0	13709,0
2020	21250,0	11191,0

Важливою складовою в екскурсійному туризмі є самі екскурсії. Як правило, у туристів користуються популярністю оглядові екскурсії. Вони охоплюють різнопланові об'єкти:

пам'ятки історії, культури, архітектури, підприємства, природні об'єкти та ін. Дані локації сприяють ознайомленню туристів з містом, або певною територією (Бесарабія, Волинь...), природними об'єктами (парками, заповідниками...).

Створення нових екскурсій є важливим елементом розвитку туристичної індустрії. Екскурсії це вагома частина міського туризму. Крім того, екскурсії можуть стати чудовим інструментом для популяризації місцевої культури та історії, що дасть можливість залучити туристів до периферійних регіонів, або місцевості, яка не користувалась популярністю раніше. В цьому випадку матимуть значення екскурсії етнічної направленості. Крім цього значно розшириться географія відвідувань та тематика екскурсій. Отже, створення нових екскурсій дасть можливість задовольнити запити туристів не лише оглядово та загально, а також тематично на будь-який смак **Чагайда, Грибанова (2004)**.

У кожному місті або на певній території необхідно розробляти та просувати нові екскурсії. Так, наприклад, у великих містах актуальною була б екскурсія для батьків з дітьми дошкільного віку для ознайомлення та вибору школи для навчання. Користувалась би популярністю і аналогічна екскурсія до закладів вищої освіти для батьків та школярів-випускників.

Крім того, кожна дестинація має свою унікальність, особливість і, навіть, коли здається, що теми всі вичерпані для екскурсій, необхідно знаходити нові варіанти. При обговоренні створення нових екскурсій, наприклад в м. Одеса були запропоновані такі теми:

- **Зруйнована Одеса.** Проблема руйнування існуючих пам'яток архітектури є надзвичайно актуальною саме для нашого часу, оскільки процеси швидкої урбанізації негативно позначаються на збереженні архітектурної спадщини, і ми стаємо свідками того, як щороку зникають або спотворюються невдалим перебудовами і надбудовами історичні об'єкти.
- **Котики Одеси.** В місті багато локацій та легенд, які пов'язані з котиками, тому така надзвичайно мила екскурсія, особливо для дітей була б актуальною, де поряд з розповіддю історій, легенд, мало б місце і ознайомлення екскурсантів з історією, цікавими та визначними подіями міста.
- **Вуличне графіті міста.** Останніми роками в місті з'явилась велика кількість локацій з графіті, в екскурсіях задіяні лише поодинокі окремі локації. Для любителів цього виду мистецтва така екскурсія була б, на нашу думку, цікавою.

Хочеться додати, що на цих тематичних екскурсіях, сміливо можна задіяти інші локації по маршруту та створити ще більш цікавішу та неповторну нову екскурсію.

В період пандемії, воєнного стану актуальними є віртуальні екскурсії, особливо музейні. Зрозуміло, що повного морального, естетичного ефекту така екскурсія, в порівнянні з наочною екскурсією, може не мати, але турист або школяр, або студент зможе отримати знання, розширити кругозір, розвивати спостережливість, отримати духовне збагачення в супроводі екскурсовода-професіонала.

4. ВИСНОВКИ

Отже, аналіз екскурсійного туризму в Україні показує, що туристична індустрія характеризується стабільним зростанням до 2020 р. На туризм, як і економіку в цілому, негативно позначились пандемія коронавіруса та супутні їй карантинні обмеження. Наразі, політична та соціально-економічна ситуація також не сприяють активному розвитку туризму. Проте, перспективи розвитку, в тому числі і екскурсійного, можна оцінити позитивно, не дивлячись на військовий стан та складну соціально-економічну ситуацію. Так, Україна приймала участь у різних світових туристичних заходах (Міжнародна туристична виставка ІТВ. Берлін. Березень 2023 р.); систематично проводяться туристичні виставки (UITT: «УКРАЇНА – Подорожі та Туризм». Київ. 2021 р.); наукові конференції та семінари у сфері туризму та

гостинності; включення історичного центру Одеси до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО (2023 р.).

На основі досліджень визначено основні заходи для просування туризму:

- розширення можливостей виходу країни на міжнародні туристичні ринки;
- отримання статусу кандидата у Європейський Союз;
- підвищення конкурентоздатності за рахунок обміну досвідом у сфері надання послуг і створенні якісного туристичного продукту;
- підвищення інвестиційної привабливості рекреаційно-туристичної сфери;
- формування туристичних кластерів;
- залучення регіонів країни у проведенні культурно-мистецьких та спортивних заходах європейського та світового рівнів;
- модернізація та реконструкція основних фондів туристичної галузі;
- розробка принципово нових екскурсій, впровадження нових екскурсійних турів.

Для поновлення й активізації розвитку туризму необхідно і в подальшому проводити різнопланові маркетингові заходи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Білецький, М.І., Котик, Л.І. (2018а). Актуалізація екскурсійної діяльності на території Поліського туристично-рекреаційного району України. *Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід: збірник матеріалів міжнародної наукової конференції*, 34–40. [Biletskyi, M.I., Kotyky, L.I. (2018a). Aktualizatsiia ekskursiinoi diialnosti na terytorii Poliskoho turystychnorekreatsiinoho raionu Ukrainy. *Neohrafiia, ekonomika i turyzm: natsionalnyi ta mizhnarodnyi dosvid: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo konferentsii*, 34–40.]
2. Білецький, М.І., Котик, Л.І. (2018b). Карпатсько-Подільський рекреаційний район України: сучасний стан і перспективи розвитку. *Туристичні послуги на світовому ринку як фактор розвитку міжнародного туризму: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції*, 244–255. [Biletskyi, M.I., Kotyky, L.I. (2018b). Karpatsko-Podilskyi rekreatsiinyi raion Ukrainy: suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku. *Turystychni posluhy na svitovomu rynku yak faktor rozvytku mizhnarodnoho turyzmu: zbirnyk materialiv mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii*, 244–255.]
3. Білецький, М.І., Котик, Л.І. (2018с). Придніпровський туристично-рекреаційний район України: проблеми і перспективи розвитку. *Вісник Львівського інституту економіки і туризму: збірник наукових статей*, 13, 166–180. [Biletskyi, M.I., Kotyky, L.I. (2018c). Prydniprovskyi turystychnorekreatsiinyi raion Ukrainy: problemy i perspektyvy rozvytku. *Visnyk Lvivskoho instytutu ekonomiky i turyzmu: zbirnyk naukovykh statei*, 13, 166–180.]
4. Білецький, М., Котик, Л. (2020). Територіальні відмінності розвитку екскурсійного туризму в Україні. *Сучасні вектори розвитку туризму: тенденції та перспективи країн Європейського регіону: міжнародна монографія (колектив авторів за загальною редакцією Л. Заставецької)*. Тернопіль: Видавничий центр ТНПУ, 38–74. [Biletskyi, M., Kotyky, L. (2020). Terytorialni vidminnosti rozvytku ekskursiinoho turyzmu v Ukraini. *Suchasni vektory rozvytku turyzmu: tendentsii ta perspektyvy krain Yevropeiskoho rehionu: mizhnarodna monohrafiia (kolektyv avtoriv za zahalnoiu redaktsiieiu L. Zastavetskoi)*. Ternopil: Vydavnychiy tsentr TNPU, 38–74.]
5. Ки́фяк, В. (2003). *Організація туристичної діяльності в Україні: навчальний посібник*. Чернівці: Книги ХХІ. [Kyfiak, V. (2003). *Orhanizatsiia turystychnoi diialnosti v Ukraini: navchalnyi posibnyk*. Chernivtsi: Knyhy KhKhl.]
6. Любіцева, О.О., Панкова, Є.В., Стафійчук, В.І. (2009). *Туристичні ресурси України: навчальний посібник*. Київ: Альтерпрес. [Liubitseva, O.O., Pankova, Ye.V., Stafichuk, V.I. (2009). *Turystychni resursy Ukrainy: navchalnyi posibnyk*. Kyiv: Alterpres.]
7. Мальська, М.П. (2009). *Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика): монографія*. Київ: Знання. [Malska, M.P. (2009). *Prostorovi systemy posluh (teoriia, metodolohiia, praktyka): monohrafiia*. Kyiv: Znannia.]
8. Поко́лодна, М.М. (2017). *Організація екскурсійної діяльності: підручник*. Харків: ХНУМГім. О.М. Бекетова. [Pokolodna, M.M. (2017). *Orhanizatsiia ekskursiinoi diialnosti: pidruchnyk*. Kharkiv: KhNUMHim. O.M. Beketova.]

9. Сагірова, А.С. (2019). Потенціал ІТ-технологій у стимулюванні ринку туристичних послуг. *Університетська наука 2019. Тези доповідей Міжнародної науково-технічної конференції*, 4, 103-104. [Sahirova, A.S. (2019). Potentsial IT-tekhnologii u stymuliuvanni rynku turystychnykh posluh. *Universytetska nauka 2019. Tezy dopovidei Mizhnarodnoi naukovo-tekhnichnoi konferentsii*, 4, 103-104).].
10. Слатвінська, Л. (2017). Організація екскурсійної діяльності: економічний вектор. *Ефективна економіка*, 5, 35-39. [Slatvinska, L. (2017). Orhanizatsiia ekskursiinoi diialnosti: ekonomichnyi vektor. *Efektivna ekonomika*, 5, 35-39.]
11. Смирнов, І., Любіцева, О. (2022). Відкладений попит на туристичні послуги як чинник розвитку туризму в постпандемічний час у світі та в Україні. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія : Туризм*, 5(1), 6-26. [Smirnov, I., Liubitseva, O. (2022). Vidkladenyi popyt na turystychni posluhy yak chynnyk rozvytku turyzmu v postpandemichnyi chas u sviiti ta v Ukraini. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu kultury i mystetstv. Seriiia : Turyzm*, 5(1), 6-26.]
12. Чагайда, І.М., Грибанова, С.В. (2004). *Екскурсознавство : навчальний посібник*. Київ : ІТФПУ. [Chahaida, I.M., Hrybanova, S.V. (2004). *Ekskursoznavstvo : navchalnyi posibnyk*. Kyiv : ITFPU.]
13. Шандор, Ф.Ф., Кляп, М.П. (2013). *Сучасні різновиди туризму : підручник*. Київ : Знання. [Shandor, F.F., Kliap, M.P. (2013). *Suchasni riznovydy turyzmu : pidruchnyk*. Kyiv : Znannia.]
14. Kiptenko, V., Lyubitseva, O., Malska, M., Rutynskiy, M., Zan'ko, Y., Zinko, J. (2017). Geography of Tourism of Ukraine. *The Geography of Tourism of Central and Eastern European Countries*, 509-551.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

15. Державна служба статистики України. Статистичні дані (2023). [Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Statystychni dani (2023).] [Джерело](#)
16. Economic Impact Research (2023). [Джерело](#)
17. European Tourism Association (2023). [Джерело](#)
18. World Tourism Organization UNWTO (2023). [Джерело](#)
19. World Travel & Tourism Council (2023). [Джерело](#)

V. Oliinyk

The current state and prospects for the development of excursion tourism

Keywords: tourism, excursion tourism, excursions, potential.

Abstract: The article highlights the issue of the current state and prospects for the further development of tourism in the country. A scientific analysis of domestic literature on theoretical and practical issues in the field of tourism was conducted. The main trends in the development of excursion tourism in the world are revealed. The main indicators of tourism activity in the country are analyzed, which testify to the stable growth of the tourism industry until 2020. The factors of destabilization of the development of the industry in modern conditions are determined. It was emphasized the need to continue activities on the development of tourism both at the state and regional levels. Attention is paid to the development of excursion tourism as a perspective. The need to develop new excursion routes in the cities of the country was emphasized. The main measures for the promotion of tourism have been identified: expanding the country's access to international tourist markets; obtaining the status of a candidate for the European Union; increasing competitiveness due to the exchange of experience in the field of service provision and the creation of a quality tourist product; increasing the investment attractiveness of the recreational and touristic sphere; formation of tourist clusters; involvement of the country's regions in cultural, artistic and sports events of the European and world levels; modernization and reconstruction of the main funds of the tourism industry; development of fundamentally new excursions, introduction of new excursion tours.

Under such conditions, the country's tourism, including excursion tourism, will receive a new impetus for activation and promotion on the world tourism market.